

Anekant Education Societys
Tuljaram Chaturchand College, Baramati
Department of History
M.A. Part I – Question bank
History and Its Theory (HIS4101)

१. इतिहास या शब्दाचा अर्थ लिहा.
२. हिरोडोटस यांची इतिहासाची व्याख्या लिहा.
३. इतिहास म्हणजे 'मानवी संस्कृतीचा उदय आणि रूहास यांचा वृतांत होय' ही इतिहासाची व्याख्या कोणी केली?
४. लॉर्ड अँक्टन यांची इतिहासाची व्याख्या सांगा.
५. सर्व इतिहास समकालीन आसतो असे मत _____ तत्वव्यात्याने मांडले.
६. इतिहास ही _____ चालणारी शाखा आहे.
७. गतकाळातील घटनांचे वस्तवतेच्या दृष्टीकोनातून _____ चे कथन केले जाते.
८. No Documents No Hiatory असे मत _____ यांनी व्यक्त केले.
९. इतिहासाच्या व्याप्तीमध्ये निश्चित स्वरूपाचे बदल होण्यास _____ शतकापासून सुरुवात झाली.
१०. सामान्य माणसाच्या सर्व हालचालीचा मागोवा इतिहासाच्या _____ मध्ये आसतो.
११. आधुनिक काळात इतिहास लेखनात _____ बदल झाला आहे.
१२. राजकीय इतिहास आणि _____-इतिहास हे एकमेकांना पूरक आहेत.

१३. _____ इतिहास ही इतिहासात आलीकडे विकसित होत असलेली एक नवी शाखा आहे.
१४. इंग्लंड मध्ये _____ या लेखकाने इंग्लंड चा सामाजिक इतिहास हा ग्रंथ लिहिला.
१५. _____ या विचारवांतावर 'वेलथ ऑन नेशन्स' या ग्रंथाचा मोठा प्रभाव होता.
१६. नवसाम्राज्यवाद ही संकल्पना कोणत्या शतकात उदयास आली ?
१७. _____ या इतिहासाच्या प्रकारात प्रामुख्याने सूक्ष्मलक्षी स्वरूपाचा इतिहास अभ्यासला जातो.
१८. भूतकाळामध्ये आपल्या पूर्वजांनी केलेल्या चुकांमुळे जो परिणाम भोगावा लागतो त्याला _____ म्हणतात ?
१९. _____ वर राष्ट्रचा पाया आधारलेला आसतो.
२०. रोमन इतिहासकार _____ यांनी जागतिक साम्राज्याची कल्पना मांडून इतिहास लेखनाचे सार्वभौम स्वरूप मान्य केले.
२१. इतिहासाची ख्रिस्ती संकल्पना ही _____ असलेली दिसून येते.
२२. _____ मुळे घटनांना विशेष महत्व प्राप्त झालेले आहे.
२३. _____ या शास्त्रात व्यक्तीच्या हस्ताक्षरावरून तिचा स्वभाव धर्म ओळखला जातो.
२४. लिखित साधनांप्रमाणेच इतिहासाचे आकलन होण्यासाठी _____ विद्या प्रमान मानली जाते.
२५. ग्रीक मधील _____ हे शहर साहित्य निर्मितीचे माहेरघर म्हणून ओळखले जाते.
२६. ग्रीकांना _____ कला अवगत होती.

२७. रोमन इतिहास लेखनाला ग्रीक इतिहास लेखनाच्या बरोबरीने बसवण्याचा मान _____ या इतिहासकाराकडे जातो .

२८. _____ या लेखकाने 'कॉमेंट्रीझ ऑन गॅलिक वार' या ग्रंथातून लष्करी मोहिमांचे वर्णन केले आहे.

२९. ख्रिस्ती इतिहास लेखनात _____ याला आतिशय म्हत्वाचे स्थान आहे.

३०. _____ या ग्रंथात चर्चच्या उद्याचा इतिहास लिहिला गेला असून त्यामध्ये विश्वाच्या निर्मितीचा इतिहास लिहिला गेला आहे.

३१. सेंट ऑगस्टीनला _____ या ग्रंथामुळे सर्वसामान्य समाजात आदराचे स्थान मिळाले.

३२. प्रा.रॉबिन कॅलिंगऊड यांनी _____ या ग्रंथात ख्रिस्ती इतिहास लेखनाचे स्वरूप व वैशिष्ट्य स्पष्ट केली आहेत.

३३ स्वछंदतावादामुळे बुद्धीवादाऐवजी _____ ला महत्त्व प्राप्त झाले.

३४. _____ इतिहास लेखनात इतिहास व साहित्याचा सुरेख संगम झालेला आढळतो.

३५. सामाजिक विकासाची प्रक्रिया सोपी नसून ती अनेक घटकांनी प्रभावित झालेली आसते हे _____ ने सिद्धांताद्वारे दाखवण्याचा प्रयत्न केला.

३६. संरचनावादाचा उदय _____ येथे झाला.

३७. विद्वानांनी _____ ला अर्थहीन भाषेवर रूढ विचारधारा असे संबोधले.

३८. संरचनावादाच्या प्रभावामुळे इतिहास लेखन परंपरेत _____ प्रवाहाचा उदय झाला.

३९. _____ हे संरचनावादाचे विकसित स्वरूप आहे.

४०. उत्तर आधुनिक वादाची व्याख्या लिहा.
४१. कोणाला जागतिकी कारणाचा आविष्कार मानला जातो?
४२. उत्तर आधुनिकतावादी लेखकाची दोन नावे लिहा.
४३. 'The End Of History' या ग्रंथाचा लेखक कोण होता?
४४. सबल्टन इतिहास लेखन म्हणजे काय ?
४५. वंचितांच्या इतिहासाच्या अभ्यासाची गरज का आहे?
४६. सबल्टन इतिहास लेखनात आन्तोनिओग्रामसी यांचे योगदान लिहा.
४७. इतिहासाचे स्वरूप सांगा.
४८. सामाजिक इतिहास म्हणजे काय?
४९. इब्नबतुता - टीप लिहा.
५०. ऑगस्तक्वाम्तचा 'प्रत्यक्षवाद' सांगा .
५१. इतिहासाचा 'भौतिकवाद' सिद्धांत सांगा.
५२. फर्नाडब्रोडेल चे योगदान लिहा.
५३. डेविडा - टीप लिहा.
५४. लेविस्ट्रोसची कामगिरी लिहा.
५५. सबल्टन प्रवाहाची वैचारिक भूमिका स्पष्ट करा.
५६. 'कायद्याचा इतिहास' ही संकल्पना स्पष्ट करा.
५७. 'यहुदी' या विषयावर टीप लिहा.
५८. 'नानक शास्त्राचे' महत्त्व लिहा.

५९. इतिहास लेखनामध्ये साधनांचे महत्व लिहा.
६०. सबाल्टर्ण लेखनावरील आक्षेप सांगा.
६१. इतिहासाची व्याप्ती स्पष्ट करा.
६२. इतिहासासंबंधीच्या विविध संकल्पनांचा आढावा घ्या.
६३. इतिहास आणि सामाजिकशास्त्रे यातील परस्पर संबंध स्पष्ट करा.
६४. ग्रीक इतिहास लेखन परंपरेतील विविध इतिहासकारांची माहिती सांगा.
६५. रोमन इतिहास लेखनाचे वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
६६. ख्रिस्ती/चर्च इतिहासकारांबाबत माहिती लिहा.
६७. अरब इतिहास लेखनाची वैशिष्ट्ये लिहा.
६८. इतिहास लेखनातील अॅनल्स प्रवाह स्पष्ट करा.
६९. शास्त्रशुद्ध इतिहास संप्रदायातील रँकेचे योगदान विशद करा.
७०. प्रत्यक्षवादी इतिहास लेखनाचा थोडक्यात आडवा घ्या.
७१. संरचनावादाचा इतिहासावरील प्रभाव लिहा.
७३. उत्तर आधुनिकता वादाचा आडवा घ्या.
७४. उत्तर—संरचनावादाचा इतिहासावरील प्रभाव लिहा.
७५. सबाल्टर्ण लेखनावरील आक्षेप स्पष्ट करा.
७६. सबाल्टर्ण इतिहास व त्याच्या अभ्यासाची गरज या बाबतीत माहिती सांगा.
७७. सबाल्टर्ण इतिहास लेखनाचे स्वरूप विशद करा.
७८. इतिहास म्हणजे काय? इतिहासाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

७९. इतिहासाच्या विविध प्रकार सविस्तरपणे स्पष्ट करा.
८०. इतिहासाची कार्ये सांगा.
८१. 'इतिहास आणि मानसशास्त्रे' यातील परस्पर संबंध विशद करा.
८२. इतिहास लेखनाच्या दृष्टीने सहाय्यकारी साधनांचे असणारे महत्त्व आणि आवश्यकता प्रतिपादन करा.
८३. ग्रीक इतिहास लेखनाची माहिती देऊन त्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
८४. रोमन इतिहासलेखन परंपरेतील विविध इतिहासकारांची माहिती लिहा.
८५. ख्रिस्ती/चर्च इतिहास लेखनाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
८६. अरब इतिहास करंजी माहिती लिहा.
८७. बुद्धिवादी इतिहास लेखनाचा आढावा घ्या.
८८. स्वच्छंदतावादी इतिहास लेखन प्रवाहाची सविस्तर पाने माहिती लिहा.
८९. इतिहासाचा भौतिकवादी सिद्धांत स्पष्ट करा.
९०. संरचनावाद म्हणजे काय ? संरचनावादाची तत्त्वे स्पष्ट करा.
९१. संरचनावादातील विविध लेखकांचे योगदान विशद करा.
९२. उत्तरसंरचनावादाचा सविस्तरपणे आढावा घ्या.
९३. सबाल्टर्ण इतिहास म्हणजे काय ? त्याचा अभ्यास विषय स्पष्ट करा.
९४. सबाल्टर्ण प्रवाहाची वैचारिक भूमिका स्पष्ट करा.
९५. सबाल्टर्ण इतिहास लेखन प्रवाहातील विविध इतिहासकारांचे योगदान स्पष्ट करा.
९६. इतिहासाच्या विविध संकल्पना सविस्तरपणे स्पष्ट करा.

९७. इतिहास आणि सामाजिक शस्त्रे यांचा आडावा घ्या.

९८. ग्रीक व रोमन इतिहास लेखनातील साम्य स्पष्ट करा.

९९. बखर इतिहास लेखनाची वैशिष्टे स्पष्ट करा.

१००. कार्ल मार्क्स चा ऐतिहासिक वाद विशद करा.